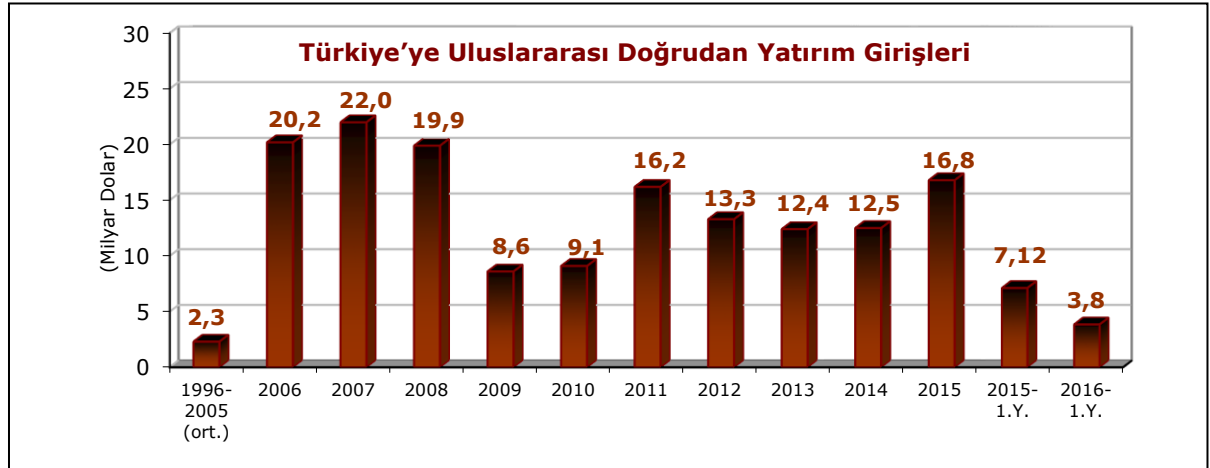

ULUSLARARASI DOĞRUDAN YATIRIMLAR DEĐERLENDİRME RAPORU (2016-1. YARI)

TÜRKİYE'YE ULUSLARARASI DOĞRUDAN YATIRIM GİRİŞLERİ 2016 YILI İLK YARISINDA GEÇEN SENENİN AYNI DÖNEMİNE GÖRE %46 DÜŞÜŞLE 3.85 MİLYAR \$ OLDU.

2016 yılının ilk yarısında, Türkiye'ye Uluslararası Doğrudan Yatırım (UDY) girişleri **3,844 milyon \$** olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam, geçtiğimiz yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında **%46** oranında bir azalışı göstermektedir.

Kaynak: TCMB

(yabancıların gayrimenkul alımları dahil)

3,85 milyar \$'lık UDY girişinin 1.744 milyon \$'ını net doğrudan uluslararası sermaye girişleri, 1,8 milyar \$'lık kısmını ise yurtdışında yerleşik kişilerin gayrimenkul alımları oluşturmuştur. Bir diğer deyişle, yabancı gerçek kişilerin gayrimenkul alımlarından doğan sermaye girişi toplam girişlerin %47'si olmuştur. 1,8 milyar \$'lık bu giriş, geçtiğimiz yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında ise kayda değer bir değişim olmadığı göstermektedir.

Türkiye'ye Uluslararası Doğrudan Yatırım Girişlerinin Dağılımı							
(Milyon \$)	2011	2012	2013	2014	2015	2015/1.Y.	2016/1.Y.
Sermaye (Net)	14.145	10.126	9.310	8.315	11.575	4.454	1.744
Giriş	16.136	10.759	9.878	8.576	11.939	4.781	2.164
Çıkış	1.991	633	568	261	364	327	420
Diğer Sermaye (Net)	24	522	25	-113	1.170	843	295
Gayrimenkul (Net) *	2.013	2.636	3.049	4.321	4.156	1.823	1.805
Toplam (UDY)	16.182	13.284	12.384	12.523	16.901	7.120	3.844

Kaynak: TCMB

*Yabancı kişilerin gayrimenkul alımları

Toplam brüt sermaye girişlerinin (2.164 milyon \$) %59'unu (1.274 milyon \$) oluşturan **hizmetler sektörü**, girişlerin en fazla olduğu sektör olmuştur. Kalan %40'lık pay ise sanayi (866 milyon \$) ve %1'lik pay tarım (24 milyon \$) sektörlerine aittir. En çok yatırım alan alt sektör ise, geçen seneye kıyasla %58 azalmasına rağmen **imalat sektörüdür. İmalatı sırasıyla Finans ve Sigorta ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri** sektörleri takip etmiştir.

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015	2015/1.Y.	2016/1.Y.
(Milyon \$)							
Sermaye Giriş	16.136	10.759	9.878	8.576	11.858	4.781	2.164
1. Tarım	32	43	47	61	47	5	24
2. Sanayi	8.040	5.480	4.757	4.230	5.576	2.710	866
İmalat	3.599	4.519	2.207	2.731	4.111	1.445	607
Elektrik, Gaz	4.293	773	1.795	1.131	1.261	1.078	242
Madencilik	146	188	717	365	202	185	17
Su Temini, Atık Yönetimi	2	0	36	3	2	2	0
3. Hizmetler	8.064	5.236	5.074	4.285	6.235	2.066	1.274
Finans ve Sigorta	5.883	2.084	3.415	1.470	3.535	756	255
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet F.	232	546	106	202	59	50	252
Ulaştırma, Depolama	221	130	364	594	1.524	562	227
Gayrimenkul Faaliyetleri	300	173	128	227	169	138	176
Toptan ve Perakende Ticaret	707	221	377	1.136	569	377	102
İnşaat	301	1.427	178	232	76	52	100
Konaklama ve Yiyecek	122	16	59	24	23	6	65
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	103	78	87	94	53	16	27
Diğer Hizmetler	384	522	396	210	153	91	70
Sermaye Çıkış	1.991	633	568	261	364	327	420
Diğer Sermaye (Net)	24	522	25	-113	1.169	843	295
Gayrimenkul (Net)	2.013	2.636	3.049	4.321	4.156	1.823	1.805
Toplam (UDY)	16.182	13.284	12.384	12.523	16.819	7.120	3.844

Kaynak: TCMB

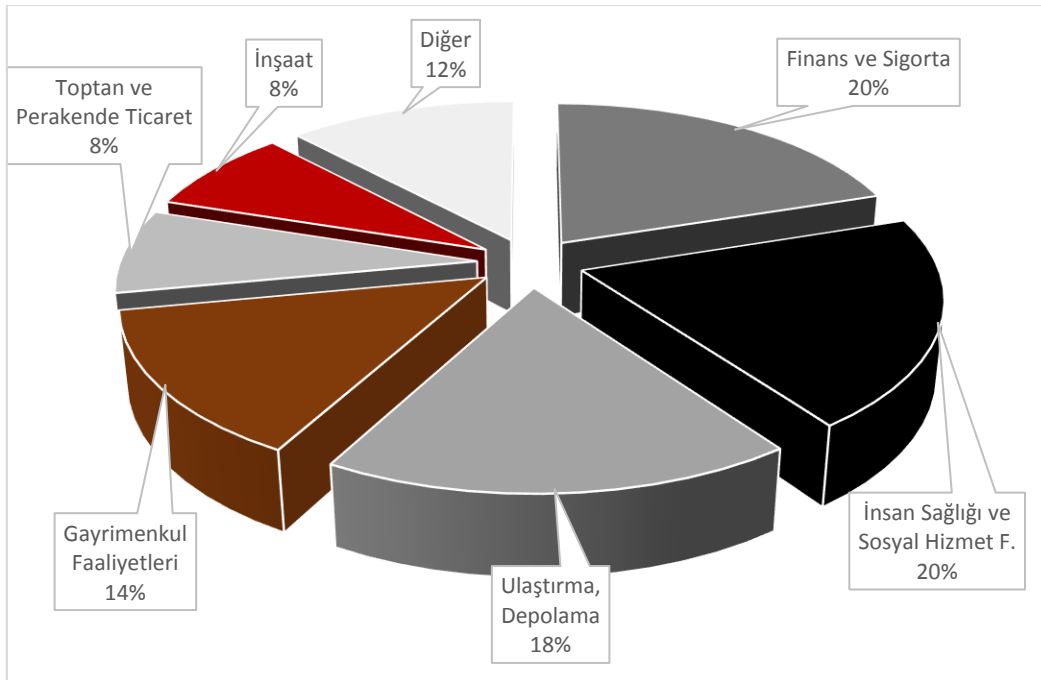
2016 yılının ilk yarısı itibariyle sanayi sektörüne girişler geçen seneye göre %68 oranında azalış göstererek 866 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. Sektörlere girişlerde alt kalemlere bakıldığında; imalat alanında ilk sırada yer alan **Gıda, İçecek ve Tütün Ürünleri İmalatı** %33 azalarak 171 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

İkinci sırada yer alan **Kimyasalların, Kimyasal Ürünlerin ve Temel Eczacılık Ürünleri ile Malzemelerinin İmalatı** sektörüne olan UDY girişi ise geçen yıla göre %97 artarak 136 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

Üçüncü sırada ise, geçtiğimiz yıla göre 2 katın üzerinde artış gösteren **Bilgisayarların, Elektrik-Elektronik ve Optik Ürünlerin İmalatı** sektörüne 98 milyon \$'lık bir giriş olmuştur.

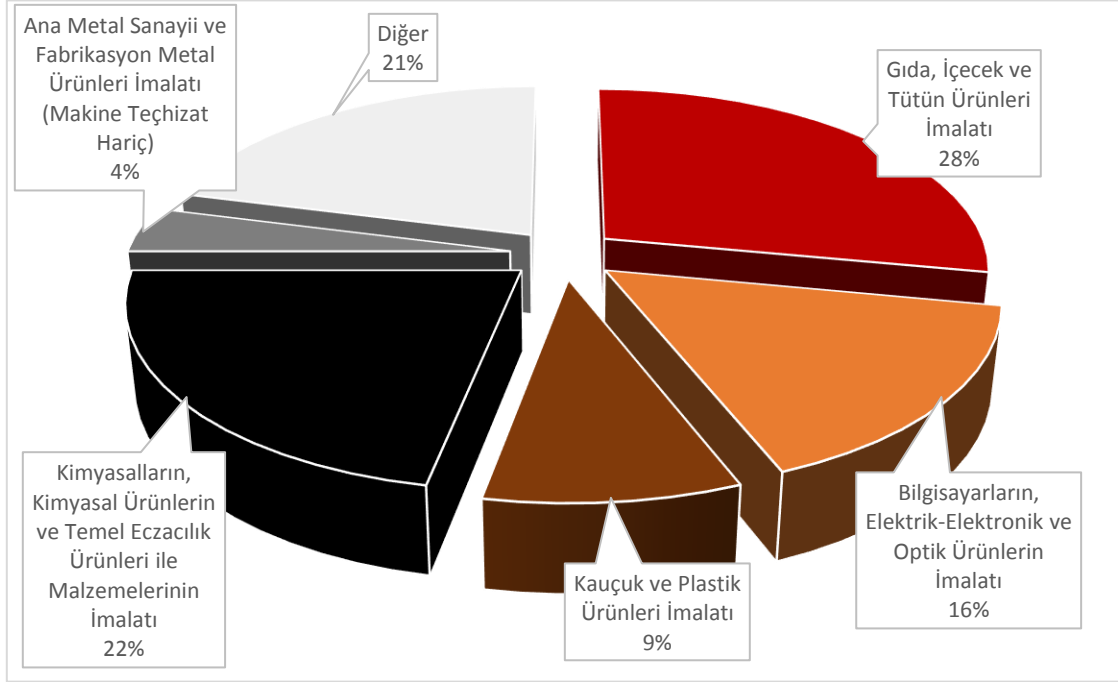
Geçtiğimiz yıl ile kıyaslandığında hizmetler sektörüne olan girişler ise %38 oranında bir azalış kaydederek 1.274 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. **Finans ve Sigortacılık Faaliyetleri**, hizmet sektörü kapsamındaki girişlerde %20 ile en büyük paya sahiptir. 2015 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında, %66 düşüş ile 255 milyon \$ giriş gerçekleştirmiştir. Bunu sırasıyla, **İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri** geçen seneye kıyasla 5 kat artış ile 252 milyon \$, %60 düşüş ile 227 milyon \$'a gerileyen **Ulaştırma ve Depolama** takip etmiştir.

2016 Yılı 1. Yarısında Hizmetler Sektörüne Uluslararası Doğrudan Yatırım Girişlerinin Dağılımı

Kaynak: TCMB

2016 Yılı 1. Yarısında İmalat Sanayine Uluslararası Doğrudan Yatırım Girişlerinin Dağılımı

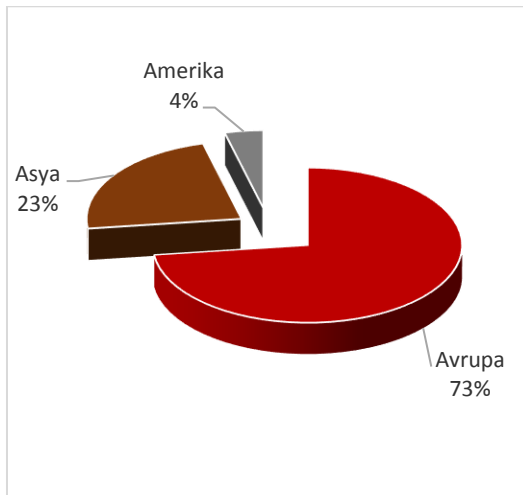

Kaynak: TCMB

(İmalat Sanayine ilişkin verilere ulaşmak için [tıklayınız](#))

2016 yılının ilk yarısı itibariyle Türkiye'ye en fazla UDY girişini sağlayan ülkeler sırasıyla **Hollanda, Avusturya ve İngiltere** olmuştur. İlk yarıda UDY girişlerine bölgesel olarak bakıldığında (gayrimenkul alımları hariç); **Avrupa** ülkelerinin girişlerin %73'ünün kaynağı olduğu görülürken, sırasıyla **Asya ülkelerinin** %23 ve **Amerika'nın** %4 payları bulunmaktadır.

2016 Yılı 1. Yarısında Uluslararası Doğrudan Yatırım Girişlerinin Ülke ve Bölgeler İtibari ile Dağılımı

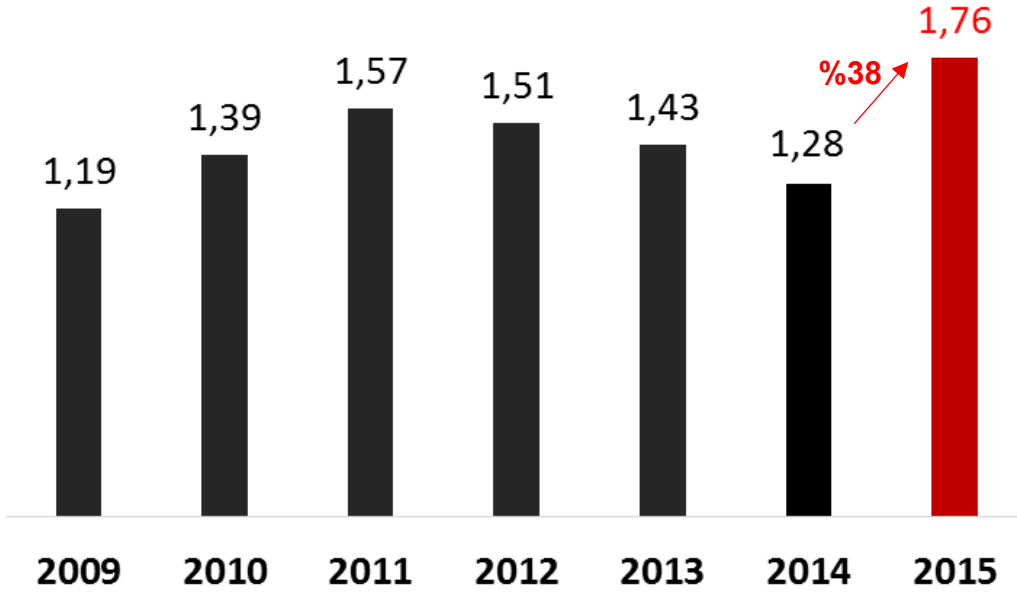
Kaynak: TCMB

Ülkeler	UDY Girişleri (milyon \$)	Pay (%)
1. Hollanda	407	19
2. Avusturya	280	13
3. İngiltere	223	10
4. Azerbaycan	202	9
5. Almanya	200	9
6. İsviçre	196	9
7. Japonya	111	5
8. Katar	83	4
9. A.B.D.	68	3
10. İtalya	59	3
Diğer	335	16
Toplam (sermaye girişi)	2.164	100

GLOBAL TRENDLER

Tüm dünya ile birlikte eş zamanlı olarak, her yıl Türkiye’de YASED tarafından açıklanan UNCTAD Dünya Yatırım Raporu’na göre; dünya genelinde UDY girişleri, 2015 yılında bir önceki yıla oranla % 38 artışla 1,76 trilyon \$ seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu artışta; sınır ötesi Birleşme ve Satın Alma (B&S) işlemlerinin etkili olduğu belirtilmiştir. Bu işlemlerin bir kısmı normal B&S işlemleri iken diğer kısmı şirketlerin yeniden yapılandırılması kaynaklı gerçekleştirilmiştir. (hukuki yapı, sahiplikteki değişiklikler, vergi, vb). 2016 yılında ise % 10-15 oranında bir düşüş beklentisi mevcuttur.

Küresel Uluslararası Doğrudan Yatırımlar

(Trilyon \$)

Kaynak: UNCTAD

Uluslararası doğrudan yatırım girişlerinde ülke gruplarına bakıldığında; gelişmiş ekonomiler küresel UDY girişleri içindeki paylarını 962 milyar \$ ile yeniden %50'nin üzerine yükselterek, %55 pay almışlardır. Gelişmekte olan ekonomiler ise 765 milyar \$ ve %43 pay ile rekor seviyesine ulaşmıştır. Buna karşın 35 milyar \$ ve %2 pay ile geçiş ekonomileri en düşük seviyelerinde gerçekleşmiştir.

Gelişmekte olan ülkeler arasında, 2015 yılında en fazla uluslararası doğrudan yatırım çeken ülkeler sıralamasında Hong Kong (Çin), Çin, Singapur, Hindistan ve Türkiye gelmektedir.

Türkiye 2015 yılındaki 17 milyar \$'lık uluslararası yatırım girişiyle dünya çapında en çok yatırım çeken 20. ülke olmuştur. Türkiye, gelişmekte olan ülkeler arasında ise 5'inci ve içinde gösterildiği Batı Asya bölgesinde 1. sırada yer almıştır.

Öte yandan, Türkiye'nin dünya genelindeki UDY'den aldığı pay %1; gelişmekte olan ülkeler içindeki payı ise %2,16 ve Batı Asya Bölgesi'nde %39 olarak gerçekleşmiştir.

Aynı rapora göre Dünyada uluslararası **birleşme ve satınalma işlemlerinin** toplam değeri, 2015 yılında bir önceki yıla göre %109 artarak 631 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir.

Deloitte tarafından hazırlanan ve Türkiye'de birleşme ve satın almaların (M&A) genel görünümünü ortaya koyan *Annual Turkish M&A Review 2015* Raporu'na göre ise; Türkiye politik belirsizliğin damga vurduğu 2015 yılında 245 adet işlem gerçekleşirken, toplam işlem hacmi ise yaklaşık 16,4 milyar dolar oldu. Bu tutar özelleştirmeler hariç tutulduğunda son 3 yılın en yüksek işlem hacmine işaret etti. İşlem hacminde bir önceki yıla oranla

yaklaşık %9'luk bir düşüş olurken, işlem adedinin son yıllara benzer seviyede gerçekleştiği görüldü.

2015 yılında uluslararası yatırımcıların işlem hacmi %44 oranında artış göstererek, 245 işlemin 125 tanesine taraf olarak 11,5 milyar \$ değerinde işlem gerçekleştirmişlerdir. Bu rakam, Türkiye'de M&A bazında gerçekleştirilen yıllık toplam işlem değerinin %70'ini ifade etmektedir. Yerli yatırımcıların ağırlıklı olarak pay aldığı özelleştirmeler dışında kalan işlemler göz önüne alındığında ise uluslararası yatırımcıların özel sektör işlem değerindeki payı %79'dur.

Uluslararası yatırımcılardan ABD, İngiltere ve Almanya menşeli yatırımcılar işlem sayısı bazında sırasıyla 27, 13 ve 11 adet ile Türkiye piyasasında en yüksek sayıda birleşme ve satın almayı gerçekleştirmiştir. İşlem değeri bakımından ise sırasıyla Katar (2,982 milyon \$), ABD (1,300 milyon \$) ve Çin (940 milyon \$) ilk üçü oluşturmıştır.

2015 yılında sırasıyla Qatar National Bank- Finansbank, Goldman Sachs- Socar Turkey Enerji, COSCO Pacific Limited, China Merchants Holdings- Fina Liman Hizmetleri (Kumport) ve Delivery Hero Holding GmbH- Yemeksepeti yılın öne çıkan uluslararası büyük ölçekli işlemlerini oluşturmıştır.

UNCTAD Küresel UDY girişlerine yönelik projeksiyonlar

- 2015 1,76 trilyon \$
- 2016 %10-%15 düşüş
- 2017 %5-%10 artış
- 2018 > 1,8 trilyon \$

ULUSLARARASI ENDEKSLERDE TÜRKİYE

ENDEKS	YILLAR İTİBARI İLE TÜRKİYE'NİN SIRALAMALARI							DEĞİŞİM YÖNÜ
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Dünya Bankası İş Yapma Kolaylığı Endeksi	60	68	72	69	51	55	69	↓
UNCTAD Dünya Yatırım Raporu UDY Girişi Sıralaması	29	26	24	22	22	20	-*	
AT Kearney UDY Güven Endeksi	23	-	13	25<	24	22	25<	↓
WEF Küresel Rekabetçilik Endeksi	61	59	43	44	45	51	55	↓
IMD Küresel Rekabetçilik Endeksi	48	39	38	37	40	40	38	↑
Uluslararası Şeffaflık Örgütü Yolsuzluk Algılama Endeksi	56	61	54	53	64	66	-*	

*Henüz açıklanmamıştır.

Kaynaklar

- Merkez Bankası Ödemeler Dengesi İstatistikleri
www.tcmb.gov.tr
- Ekonomi Bakanlığı UDY İstatistikleri
www.ekonomi.gov.tr
- UNCTAD Global Investment Trends Monitor No.23 (Mayıs 2016)
www.unctad.org
- Deloitte Annual Turkish M&A Review 2015
www.deloitte.com
- Uluslararası Endeksler
 - o World Bank Doing Business – www.doingbusiness.org
 - o UNCTAD – www.unctad.org
 - o AT Kearney – www.atkearney.com
 - o World Economic Forum – www.weforum.org
 - o Institution for Management Development – www.imd.ch
 - o Transparency International – www.transperancy.org